

Hullámok hátán a Mátra fölött

Ugrósdy Márton

2013.10.12 11:00

Dunakeszin bizonytalan a repülés, Pipishegyen lesz a téli magassági tábor. Barokamra-vizsga kötelező!

Gyöngyösön, a méltán legendás pipishegyi repülőtéren lesz idén a Magyar Vitorlázórepülő Szövetség központi hullámtábora. Jelenleg zajlik az igények felmérése, ha elég jelentkező szeretné majd megrepülni az arany- és gyémántmagasságát, akkor december elejétől indul a hullámügyelet.

Hullámfelhők Dunakeszi felett

(fotó: Balázs György)

Miért a hullám?

Tavaly ősszel írtunk már arról, mi is az a hullám, és miért tisztelik a vitorlázórepülők szinte vallásosan ezt a természeti jelenséget. Magyarországon csak nagyon kevés helyen alakul ki a légköri hullámmozgás, kihasználható és kiszámítható formában pedig még csak Gyöngyösön és Dunakeszin sikerült repülni benne. Az utóbbi években több biztató kísérlet is történt, többek között Pécsen és Ócsényben, viszont a hagyományos „gyémántbányákat” a pilóták mindig is Gyöngyösön – vagy ahogyan a pilótaszlangban mindenki ismeri, a Hegyen – valamint Dunakeszin keresték.

A repülőknél is kihasználható légköri hullámmozgás csak nagyon kevés alkalommal jön létre egy évben: erős, viharos szél szükséges hozzá, ami a megfelelő irányból és kellően hosszú ideig fúj, valamint szükség van egy olyan akadályra – praktikusan hegyre – is, ami mögött kialakulhat a levegő hullámzása. A Mátra tömbje, és az egész hegységen végighúzódó gerinc nagyszerű hullámokat kelt, ráadásul a tökéletes szélirány esetében a Galyatető és a Kékestető hulláma egymást is erősíti.

➕
Egy régebbi hullámtábor Pipishegyen
(fotó: Repülőklub Gyöngyös)

Miért fontos ez a vitorlázórepülőknél?

Nos, a különböző teljesítményjelvényeknek, vagy vizsgáknak mind-mind vannak magassági feltételei is. Az aranykoszorúhoz, avagy az E-vizsgálathoz háromezer méteres tiszta, tehát a leoldás feletti magasságnyerés szükséges, a gyémántkoszorúhoz (F-vizsga) pedig ötezer méter. A hullámban biztonságosan ki lehet repülni ezeket a teljesítményeket, ugyanis ezek a nagy energiájú időjárásrendszerek akár tízezer méteres magasság fölé is felérhetnek.

Mivel Dunakeszin az ismert okok miatt nem lehet biztonsággal számítani arra, hogy lesz lehetőség megszervezni a hullámrepülést, a Magyar Vitorlázórepülő Szövetség úgy döntött, hogy a hullámtábor visszatér szülőhelyére, a Gyöngyös-Pipishegyi repülőtérre. Szerencsére a városi sportlétesítményeket üzemeltető cég már megadta a szükséges hozzájárulást, így ha lesz elég jelentkező, akkor idén is lesz hullámtábor.

Pipishegy, egy különleges pálya a hegytetőn

Gyöngyös múltja

Gyöngyösön van a legnagyobb múltja a hazai hullámrepülésnek: az 1930-as évek végétől kezdték el feltérképezni a Mátra hullámterét a hazai sportolók, az első, tervezett hullámtábort pedig 1944-ben tartották meg. A pilóták elkötelezettségére jellemző, hogy a második világháború csúcspontján sokszor még éjszaka, vagy hosszan tartó légiriadók esetében sem szálltak le, mert nem akartak egyetlen percet sem veszni hagyni a ritkán mutatkozó lehetőségből. Sajnos a világháború áldozatokkal is járt: a gyöngyösi hullám felfedezésében jelentős szerepet játszó Méray-Horváth Róbert orosz kényszermunkán vesztette életét 1945-ben, így a hazai sportrepülés egyik legnagyobb ígérete, a mátrai hullám kiváló ismerője később már nem tudta tovább segíteni a többieket a munkában.

A világháború után sokáig tartott, mire a sportrepülők ismét birtokba vehették a Kékestető déli lejtőit, 1951-ben indult újra a téli repülés ezen a vidéken, majd 1955-ben megtartották az első hivatalos, kísérleti hullámtábort is. Itt négy, nagy tapasztalatú pilóta, Baranyai Ferenc, Makai Béla, Mitter Imre és Opitz Nándor hajtotta végre a kísérleti repüléseket. A körülményekre jellemző, hogy a tábor előtt rendbe kellett tenni az egész repülőteret, a klubháznak csak egy szobájában volt fűtés, nem volt vezetékes víz, és a hangárban is viharlámpával kellett világítani. Téli hajózóruhája senkinek sem volt, így mindenki abba öltözött fel, amit csak magával tudott hozni. A tábor azonban nagy sikerrel zárult: több országos rekordot is repültek, motoros és vitorlázó gépekkel is, így nem is volt kérdés, hogy a következő évben folytatni kell a megkezdett munkát. 1956-ban nem volt lehetőség a tábor megrendezésére, azonban 1957–1961 között tovább folytak a repülések, és az emelőterek

megismerése. 1961 után viszont az a központi döntés született, hogy a tábort többé nem rendezik meg.

Kilátás gyémántmagasságban

Újraéledő mátrai hullám

A hullámrepülés Gyöngyösön majd' két évtizedes szünet után 1979–80-ban indult újra, Kóré Vilmos, Molnár Géza (Geda) és Csordás Tamás (Csori) vezetésével, az első felszállást pedig 1980. február 18-án teljesítette Kaszab András. A tábor rendszere a mai napig tovább él: a repülőgépeket a klubok biztosítják, és minden hullámgyanús napon üzemet tartanak. Az első aranymagasságot 1981-ben repülte meg Kóré Vili. A hullámtáborok második nagy korszakának csúcspontja egyértelműen 1987 volt, amikor a kivételes időjárási helyzetben tíz nap alatt 71 tiszta ötezer métert repültek ki a résztvevők. Azóta sem volt ilyen sikeres hullámtábor az ország egyetlen részén sem.

A rendszerváltás után kisebb létszámmal, de folytatódtak a táborok, amelyek sikeresek is voltak: 1998-ban tizennégyen repülték meg a gyémántmagasságukat, majd 2001-ben ismét eredményes évet zárt a tábor. Ezután hosszabb szünet következett, majd 2011-ben ismét több arany- és gyémántmagasság született a Kékes felett, viszont ez a tábor a korábbiakhoz képest kisebb létszámmal üzemelt.

 Hullámban Dunakeszi felett, rálátással Budapestre
(fotó: Bors Gábor)

Az idei esélyek

A tavalyi évben sajnos adminisztratív akadályok gátolták meg a téli teljesítményrepülést, azonban idén ismét lehetőség nyílik a tábor megrendezésére, ha van elég érdeklődő. Nyáron szerencsére sokan teljesítették az arany- és gyémántkoszorú távolsági feltételeit, így a vitorlázórepülő szövetség várakozásai szerint sokan jelentkeznek majd a gyöngyösi hullámtáborra.

Aki szeretne részt venni a téli üzemben, annak számos feltételnek kell megfelelnie: rendelkeznie kell érvényes magasság-egészségügyi (barókamrás) vizsgálattal, érvényes műszer-ellenőrzővel, illetve olyan repülőgéppel lehet csak részt venni az üzemben, ami felhőrepülésre és hullámrepülésre engedélyezve van. Ezen kívül a helyszíni oktatás után sikeres elméleti vizsgát kell tenni a hullámrepülés szabályaiból valamint a gyöngyösi légtér ismeretéből. Az oktatás minden esetben rendkívül alapos: már szokássá vált, hogy a Gyöngyös környéki terepek használhatóságáról a tábor résztvevői személyesen győződnek meg.

Ha valaki érdeklődik a tábor iránt, [az emailben jelezheti szándékát](#) 2013. november 30-áig. A pontos részvételi feltételekről, költségekről és határidőkről hamarosan a Hullámtábor 1. számú bulletinjében ad tájékoztatást a szervező Repülőklub Gyöngyös.

* * *